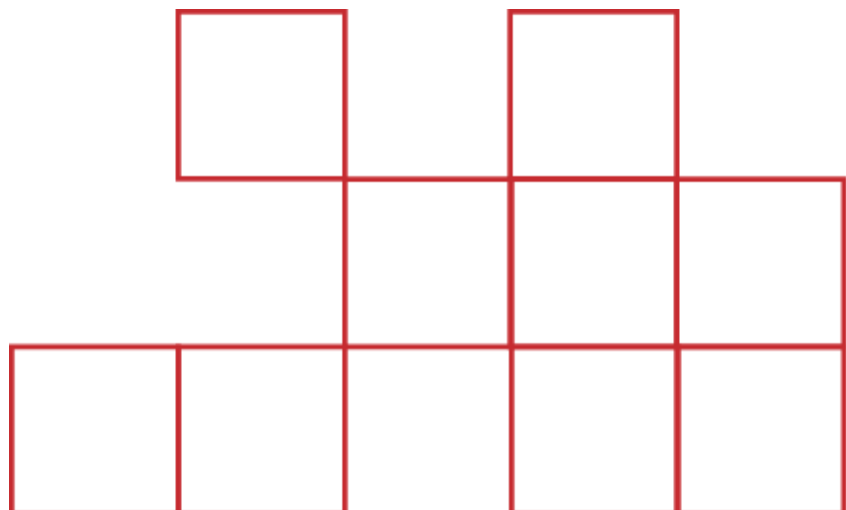

Visie Landelijke Studentenvakbond

2016-2026

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaild worden naar: lsvb@lsvb.nl

Auteurs: Tim van den Brink
Jelmer de Ronde
Josephine Verstappen

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Juli 2015

Versiebeheer

Datum	Omschrijving
25 juni 2016	Vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van de LSVb.

Inhoudsopgave

<i>Versiebeheer</i>	2
Inleiding	4
Kaders van dit document	5
Waarden.....	6
De basis	6
Waarden	6
Voorwaarden	9
Toegankelijkheid.....	9
Onderwijskwaliteit.....	9
Verschillende perspectieven	10
Zelfontplooiing	10
Vrijheid	11
Studeren zonder belemmeringen.....	12
Studentgericht leren	12
Flexibiliteit.....	12
Betrokkenheid en zeggenschap van studenten.....	13
Tot slot.....	14

Inleiding

Onderwijs is een plaats voor ontwikkeling, zowel voor het individu als voor de maatschappij. Door voort te bouwen op de kennis van eerdere generaties, leveren studenten en instellingen in het hoger onderwijs een bijdrage aan een betere samenleving.

Beste lezer,

De Landelijke Studentenvakbond (LSVb), opgericht in 1983, behartigt de belangen van alle studenten in Nederland. Waarom eigenlijk? En waartoe?

Sinds 2003 stond het antwoord op deze vraag in het document *Icarus*. *Icarus* beschreef op ambitieuze en idealistische wijze hoe het ideale hoger onderwijs in Nederland er volgens de LSVb uit zou moeten zien.

In 2015 werd door de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de LSVb besloten dat het tijd was om *Icarus* te herzien. Om opnieuw stil te staan bij de missie van de LSVb stelde de ALV een commissie in die tot taak had *Icarus* geheel of gedeeltelijk te herschrijven om het weer in lijn te brengen met het denken van de LSVb.

Het resultaat van de werkzaamheden van die Visiecommissie zijn te vinden in dit document. De commissie besloot in samenspraak met de ALV om met een schone lei te beginnen en om samen opnieuw uit te vinden wat de visie van de LSVb is. Daartoe zijn er tijdens het collegejaar 2015-2016 door de commissie verschillende bijeenkomsten georganiseerd waarop de lidbonden, het bestuur, de organen, de medewerkers en alle betrokken vrijwilligers tezamen hedendaagse antwoorden hebben geformuleerd op de waarom- en waartoevragen.

Die antwoorden zijn verwerkt in dit document. Met het vaststellen van dit document in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 25 juni 2016 beschrijft het vanaf dat moment de visie van de LSVb voor het hoger onderwijs in Nederland.

Dit document is bedoeld voor iedereen die kennis wil nemen van de visie van de LSVb van de waarden en uitgangspunten die de LSVb hanteert om tot een standpunt te komen en is dus openbaar beschikbaar. Als zodanig is dit document een algemeen bindende leidraad voor het bestuur en voor de medewerkers, als ook een handvest voor lidbonden en vrijwilligers. Daartoe bevat dit document daarom niet alleen de waarden die de kern van de visie vormen, maar ook de voorwaarden die het mogelijk maken om deze visie tot werkelijkheid te maken.

Visiecommissie LSVb 2015-2016

Tim van den Brink
Jelmer de Ronde
Josephine Verstappen

Kaders van dit document

- Dit stuk is bindend voor het bestuur van de LSVb en alle andere personen die op een directe manier de LSVb vertegenwoordigen. Daarnaast is de Algemene Ledenvergadering (ALV) als geheel ook gebonden aan dit visiedocument. Dit laatste houdt onder andere in dat de vergadering bijvoorbeeld toetst of een beleidsplan of andere belangrijke documenten in lijn liggen met dit visiedocument. Daarnaast kan de ALV geen standpunten aannemen die strijdig zijn met deze visie.
- Dit visiedocument kan gewijzigd worden indien een tweederdemeerderheid van de ALV daar voorstander van is, in plaats van een absolute meerderheid zoals voor de meeste besluiten geldt. Zonder dit visiedocument zelf te wijzigen kan de ALV geen standpunten aannemen die strijdig zijn met deze visie. De LSVb kan er uit strategische overweging wel voor kiezen tijdelijk genoeg te nemen met voorstellen en wijzigingen die haar ideaalvisie dichterbij brengen maar niet volledig realiseren. Dit betekent dat het bestuur voorstellen om tijdelijk af te wijken kan voorleggen aan de ALV. Vervolgens kan de ALV besluiten hiermee in te stemmen.
- Individuele lidbonden worden opgeroepen om het visiedocument in het achterhoofd te houden bij het formuleren van het eigen beleid. Ze zijn evenwel niet gebonden aan het nieuwe visiedocument.
- Wanneer nieuwe organisaties tot de federatie willen toetreden, moet er gekeken worden of hun visie en beleid in lijn zijn met de idealen van de LSVb en dus met dit visiedocument. Ook zou dit visiedocument gebruikt kunnen worden voor een herbezinning op het lidmaatschap van een lidbond die niet langer aansluit bij de idealen en ideeën van de LSVb. De visie van samenwerkingspartners van de LSVb dient op het gebied van de samenwerking met de LSVb overeen te komen met de visie van de LSVb.
- Alle andere visiedocumenten, position papers en beleidsstukken zijn ondergeschikt aan dit visiedocument en kunnen er derhalve niet tegenin gaan of ervan afwijken.
- Trainers en andere vrijwilligers zijn, zo lang zij niet direct de LSVb vertegenwoordigen, niet gebonden aan deze visie. Voor trainers geldt verder dat zij er ook tijdens trainingen niet direct aan zijn gebonden. Zij mogen echter niet actief het tegengestelde van deze visie beweren.

Waarden

De onderstaande negen waarden leiden volgens de LSVb tot goed onderwijs. Dit betekent dat het onderwijs en het studentenleven zo ingericht of vormgegeven moeten zijn dat deze waarden tot uiting komen. Om deze waarden te kunnen hebben, moeten er in het onderwijs en het studentenleven bepaalde voorwaarden gerealiseerd worden. Deze voorwaarden worden in het volgende hoofdstuk beschreven. De LSVb strijdt voor deze voorwaarden om op die manier de waarden van het onderwijs te propageren.

De basis

Aan de basis van alle waarden ligt een spanningsveld dat in het hele onderwijs terugkomt. Enerzijds is onderwijs bedoeld om studenten te ontwikkelen tot een individu dat weet welke richting hij of zij op wil, op welke manier hij of zij daar komt en welke keuzes hij of zij daarvoor moet maken. Anderzijds worden studenten opgeleid tot een mens dat in de maatschappij staat. Tijdens en na het onderwijs is een student namelijk niet alleen als individu actief, maar leven en werken zij in een bepaalde omgeving samen met andere mensen. Het hoger onderwijs heeft daarom ook een maatschappelijke taak. Deze taak kan praktisch zijn, zoals het kwalificeren van personen die bepaalde beroepen mogen vervullen (denk bijvoorbeeld aan medisch personeel), maar het kan ook niet-praktische functies hebben, zoals het bieden van een vrijplaats voor discussie en voor een kritische langetermijnblik op mens, maatschappij en wereld. Andersom geldt ook dat de hele maatschappij, als collectief, belang heeft bij goed hoger onderwijs. Onderwijs dat zich richt op het individu en op de maatschappelijke taak die het heeft, is de absolute basis voor de LSVb.

Waarden

Het ideale onderwijs voldoet volgens de LSVb aan de volgende waarden. Deze waarden worden hieronder omschreven en toegelicht. De waarden staan hieronder in alfabetische volgorde.

- Bijdrage aan de maatschappij

Studenten leren gedurende hun studietijd op welke manier zij een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

Onderwijs heeft niet alleen waarde voor de student, maar ook voor de maatschappij. De kennis die studenten opdoen tijdens hun studie heeft intrinsieke waarde, en komt ook na de studie de maatschappij nog ten goede.

- Creatief denken

Het onderwijs stimuleert creatief denken.

De wereld waarvoor een student wordt opgeleid, verandert met de dag en kan bij het afstuderen alweer heel anders zijn dan dat hij was toen die student aan zijn opleiding begon. Het onderwijs moet studenten daarom uitdagen inventief te zijn. Dit kan onder andere gestimuleerd worden door te variëren in de wijze waarop het onderwijs en de erkenning van kennis wordt ingericht. Een student moet niet klakkeloos voor de gebaande paden kiezen,

maar juist uitgedaagd worden een andere, nieuwe oplossing te vinden. Creativiteit is nodig om studenten in staat te stellen om te gaan met een snel veranderende wereld.

- Eigen verantwoordelijkheid

Het onderwijs en de studententijd creëren een bewustzijn bij de student van het eigen handelen en de consequenties daarvan.

Studenten die beginnen zijn (bijna) volwassen en moeten daarom tijdens hun studie leren om te gaan met hun eigen verantwoordelijkheid. Studenten moeten hierin gefaciliteerd worden, bijvoorbeeld bij het vinden van geschikte huisvesting. Daarnaast is het belangrijk dat studenten inzien dat wat zij doen consequenties heeft voor henzelf en voor anderen. Op die manier leren studenten zich verantwoordelijk te voelen voor hun directe en minder directe omgeving, nu en in de toekomst.

- Emanciperende rol

Het onderwijs is een plaats die sociale mobiliteit bevordert.

Onder emancipatie verstaan we de verbetering van de sociale positie van een individu in de maatschappij. Daartoe moet iedereen een gelijke kans hebben op goed onderwijs. Dat betekent meer dan slechts alles toegankelijk maken voor ieder individu. Het is van belang dat onderwijsinstellingen en andere spelers in het hoger onderwijsveld inzien dat niet alle jongeren met gelijke kansen aan het onderwijs beginnen. Gezamenlijk hebben deze instellingen een verantwoordelijkheid om rekening te houden met deze diversiteit en om er actief beleid op te voeren dat studenten met verschillende culturele, etnische en sociaaleconomische achtergronden en (lichamelijke) beperkingen op gepaste wijze naar en door het onderwijs worden begeleid. Indirect stimuleert het onderwijs zo ook bredere maatschappelijke emancipatie. Open en toegankelijk onderwijs geeft iedereen eerlijke kansen in het leven na de studie.

- Kritisch

Het onderwijs stimuleert kritisch denken.

Het is belangrijk dat studenten kritisch kunnen nadenken over zichzelf, over de wereld om hen heen en over de maatschappij. Dit kunnen studenten tijdens hun studie leren door bijvoorbeeld aangemoedigd te worden om kritisch te zijn op wat hen geleerd wordt en op de manier waarop het onderwijs vormgegeven wordt. Onderwijs stimuleert een onderzoekende houding, het vergaren van kennis en het aangaan van de dialoog.

- Pluriformiteit

Het onderwijs stimuleert een pluriforme samenleving.

Onder pluriformiteit verstaan we een diverse groep, waarbij elk individu zichzelf kan en mag zijn. Het onderwijs moet dat koesteren en aanmoedigen. In plaats van mensen in een keurslijf te dwingen, moet onderwijs stimuleren dat studenten van elkaar verschillen en dat zij zich op unieke wijze ontwikkelen, zodat zij elk op hun eigen manier tot hun recht komen.

- Vrijheid

De student moet tijdens zijn studententijd zelf keuzes kunnen maken, zonder dat hij of zij daarin belemmerd wordt.

Het is belangrijk dat studenten gedurende hun studietijd keuzes kunnen en mogen maken, ook als dat vanuit een ander gezien een foute of onhandige keuze is. Van gemaakte fouten leert men veel en dat moet juist in een veilige onderwijsomgeving mogelijk zijn. Daarnaast zorgt het ervoor dat studenten de vrijheid hebben een richting op te gaan die zij zelf verkiezen en dat zij deze keuzes ook in hun latere leven kunnen toepassen.

- Zelfontplooiing en zelfontwikkeling

Onderwijs biedt een plaats waar men zichzelf kan ontwikkelen, ontplooien en het maximale uit zichzelf kan halen. Daarnaast leert men zichzelf en zijn of haar wereldbeeld beter begrijpen.

Zelfontplooiing en zelfontwikkeling zorgen ervoor dat studenten daar kunnen komen waar zij zelf willen zijn. Tegelijkertijd daagt goed onderwijs studenten uit om verder te kijken en zo het maximale uit zichzelf te halen. Daartoe biedt het studenten de mogelijkheid om zowel gedurende het reguliere curriculum als daarbuiten keuzes te maken en zichzelf te ontwikkelen.

Voorwaarden

In dit hoofdstuk worden de voorwaarden toegelicht. Deze voorwaarden zijn nodig om de waarden van het onderwijs uiteindelijk te bereiken. Ze zijn te vergelijken met knoppen waar de LSVb aan kan draaien. Daarmee wordt bedoeld dat door onder andere gesprekken met politieke spelers, de media en andere relevante partijen te voeren de LSVb ervoor kan zorgen dat deze voorwaarden beter terugkomen in het onderwijs en het studentenleven.

Toegankelijkheid

De LSVb is voor toegankelijkheid van het (hoger) onderwijs vanwege de emanciperende rol van het onderwijs. Gezien het grote belang dat de LSVb aan die rol hecht, stelt zij als belangrijkste voorwaarde dat alle (aankomend) studenten die willen studeren ook kunnen studeren. Er mogen daarom geen barrières zijn voor iedereen die redelijkerwijs kan studeren of dat kan ontwikkelen. De LSVb hanteert daarbij het principe dat de beste manier om te zien of iemand kan studeren, is hem of haar de kans te geven daadwerkelijk te studeren.

Volgens de LSVb zouden financiële overwegingen daarom nooit mogen meewegen bij het maken van een studiekeuze. Ook andere (indirecte) kosten mogen geen rol spelen. Studenten moeten bijvoorbeeld ook van en naar hun onderwijsinstelling kunnen reizen en iedere student moet de reële mogelijkheid hebben om op kamers te gaan in de studentenstad van zijn of haar keuze.

Daarnaast moeten de instellingen en de overheid andere belemmeringen zoveel mogelijk wegnemen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het actief bieden van goede studievoorlichting, degelijke studiekeuzebegeleiding en adequate faciliteiten voor studenten met een handicap. Studenten kunnen slechts genieten van de vrijheid die onderwijs biedt en geeft als ze er ook toegang toe hebben. Daarbij is het belangrijk dat bepaalde minderheidsgroepen ook voldoende rolmodellen terugzien, zodat ook zij gestimuleerd worden om te gaan studeren.

Zo is toegankelijkheid ook essentieel voor de zelfontplooiing van studenten. Studenten kunnen wel gestimuleerd worden om zichzelf te ontplooien, maar zolang ze daarna niet kunnen doen wat ze zelf willen heeft dit weinig nut. Toegankelijkheid staat uiteindelijk aan de basis van het überhaupt student kunnen worden.

In dat kader is het ook belangrijk dat studenten voorafgaand aan hun studiekeuze goede voorlichting krijgen. Deze voorlichting moet bovendien ingaan op alle aspecten van het studeren, zodat het voor de student duidelijk is wat hij of zij van het studeren en het vervolg daarop redelijkerwijs kan en mag verwachten.

Onderwijskwaliteit

Wanneer de toegankelijkheid geborgd is en iedere student zijn eigen, vrije keuze kan maken, dan is onderwijskwaliteit de tweede centrale voorwaarde. Want alleen onderwijs dat van een degelijk kwaliteit is kan ervoor zorgen dat alle eerder beschreven waarden en doelen van het onderwijs goed en volledig tot uiting komen. Goed onderwijs levert gevarieerde individuen, burgers en ideeën af en niet alleen maar eenheidsworst. Het ontwikkelt studenten en de overgedragen kennis is actueel en relevant. Het onderwijs moet de student in staat stellen

om zijn of haar rol in de maatschappij te vinden en te vervullen. Goed onderwijs maakt studenten bewust van hun eigen verantwoordelijkheid en zorgt ervoor dat ze dat ook nemen. Zo helpt het ook van een student een kritische burger te maken. Tegelijkertijd zorgt goed onderwijs ervoor dat die kritische student in verband staat met de samenleving en dat hij of zij in staat is om creatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen te bedenken. Uiteindelijk is er in goed onderwijs ruimte en vrijheid voor de inbreng en de wensen van het individu.

De kwaliteit van het onderwijs vormt uiteindelijk de basis van ieder leerproces. Hierbij is het belangrijk dat er goede docenten zijn, met goede didactische vaardigheden, die de professionele ruimte krijgen om hun vak uit te oefenen. Docenten die niet worden geremd door managers zonder verstand van onderwijs, maar die samen met hun collega-docenten het onderwijs kunnen vormgeven. Daarnaast is goede en uitgebreide persoonlijke feedback cruciaal. Docenten moeten de tijd en de ruimte krijgen om studenten persoonlijk verder te helpen met ondersteuning die voor deze individuele student voldoet.

De LSVb hecht daarnaast waarde aan het belang van kleinschalig onderwijs, zowel qua groepsgrootte als qua onderwijsinstellingen in het algemeen. Goed onderwijs biedt ruimte voor goede gesprekken tussen studenten onderling en tussen student en docent op basis van vertrouwen. Ook is er ruimte voor kritische zelfreflectie binnen een instelling.

Verschillende perspectieven

Omdat onderwijs tot zelfontplooiing moet leiden is het noodzakelijk dat studenten verschillende zienswijzen gepresenteerd krijgen. Of zij nu een vak goed willen verstaan of zich in meer abstracte, academische zin willen vormen; studenten moeten in aanraking komen met meerdere perspectieven en visies op de theorie en de alledaagse praktijk, zodat ze zichzelf zo breed mogelijk kunnen ontwikkelen.

Hetzelfde geldt voor het ontwikkelen van kritisch denkvermogen. Studenten moeten gewend zijn om meerdere perspectieven op een onderwerp te kunnen zien en om vervolgens beargumenteerd een keuze te kunnen maken. Alleen wanneer studenten hierin geoefend zijn, ontwikkelen ze kritisch denkvermogen. Daarbij belicht het onderwijs meerdere wereldbeelden en is er ruimte om ook op andere manieren naar de inhoud van de eigen studie te kijken.

Verschillende perspectieven zijn ook van belang voor maatschappelijke emancipatie. Onderwijs dient studenten kennis te laten maken met meerdere perspectieven, culturen en wereldbeelden. Begrip en besef kweken over het eigen wereldbeeld en hoe dat denken en handelen beïnvloedt, is van grote waarde en zou onderdeel moeten uitmaken van het onderwijs van iedere student. Naast het eigen wereldbeeld, confronteert onderwijs studenten ook met andere wereldbeelden en het leert hen hoe zij daarmee om kunnen gaan. Alle culturen en achtergronden worden op gelijke waarde geschat en zo kan onderwijs zijn emancipatoire werking hebben.

Zelfontplooiing

Een belangrijke waarde van onderwijs is zelfontplooiing. In de uitvoering moet het onderwijs daar dan ook voldoende ruimte voor bieden. Het spreekt voor zich dat het reguliere

curriculum van een opleiding voldoende moet uitdagen tot en ondersteuning moet bieden aan de zelfontplooiing van de student. Daarnaast is de LSVb voor een breder palet aan mogelijkheden tot ontplooiing.

Zo moet er moet een aanbod van extracurriculaire activiteiten zijn en moeten die activiteiten erkend kunnen worden als een integraal onderdeel van het gevolgde onderwijs. Voor extracurriculaire onderwijsactiviteiten gelden dezelfde waarden en voorwaarden als dat die voor het reguliere onderwijs gelden.

Daarnaast moet er een breed aanbod van culturele activiteiten zijn, zowel op de onderwijsinstelling als in de stad waar die instelling gevestigd is. Er moet voldoende aanbod zijn voor studenten om zich ook op een maatschappelijke manier te ontwikkelen, zodat zij op die manier betrokken raken bij de wereld om hem of haar heen.

Studenten spelen zelf ook een actieve rol in de totstandkoming van deze voorwaarde. Een actief studenten-, bestuurs- en verenigingsleven is daarbij erg belangrijk. Studenten moeten zich binnen studentenorganisaties actief kunnen inzetten en zichzelf ook daar kunnen ontwikkelen en ontplooiën.

Vrijheid

Vrijheid is nodig zodat studenten hun eigen verantwoordelijkheid kunnen ontwikkelen. Pas wanneer studenten de vrijheid ervaren om verantwoordelijkheid te nemen, zullen ze dit ook leren waarderen.

Wil onderwijs tot emancipatie leiden, dan moeten studenten de vrijheid hebben om het onderwijs te volgen dat zij nodig vinden. Daarnaast moeten studenten vrij zijn in de keuze waar ze willen studeren en hiervoor moet in hun studiestad geschikte huisvesting beschikbaar zijn. Verder moeten studenten vrij zijn om, los van vooroordelen, deel te zijn van de onderwijsgemeenschap en ook om zichzelf te blijven zonder de verplichting dat zij zich hebben aan te passen aan die onderwijsgemeenschap.

Kritisch denken gedijt slechts in een omgeving van vrijheid, om je te kunnen uiten zonder vooroordelen, zonder angst voor repercussies en zonder vervolging. Onderwijs leidt slechts dan tot pluriformiteit als de vrijheid er is om meerdere perspectieven naar voren te laten komen. En zoals al eerder gezegd, stelt vrijheid studenten bovendien in staat om zichzelf kunnen zijn, ook dit is een voorwaarde voor pluriformiteit.

Het is belangrijk dat studenten vrij zijn in het kiezen van hun eigen studie, maar ook gedurende hun studie de ruimte hebben in het kiezen van vakken en het vormen van een eigen curriculum. Hierbij is het noodzakelijk dat studenten goed en volledig geïnformeerd worden over de leerdoelen en leeruitkomsten van de opleiding en de vakken.

Alleen wanneer studenten de vrijheid hebben om datgene te kiezen dat aansluit bij de behoefte van de student, kan er sprake zijn van daadwerkelijke zelfontplooiing. Het is daarom van belang dat alle vakgebieden, groot en klein, in alle fasen van het hoger onderwijs een onderwerp van studie kunnen blijven.

Bovendien is het belangrijk dat studenten de vrijheid hebben om kritisch te zijn op de instelling zelf en aan kunnen geven waar zij verbeteringen zien.

Studeren zonder belemmeringen

De LSVb op staat voor studeren zonder belemmeringen. Dat betekent dat studenten op geen enkele manier gedwongen worden om snel(ler) af te studeren. Studenten moeten de ruimte krijgen om fouten te maken, om nieuwe interesses te ontwikkelen en een kans te geven en om gewoonweg een verkeerde keuze te kunnen maken. Keuzes door onderwijsinstellingen en de overheid mogen niet vanuit financiële overwegingen gemaakt worden. Studenten die sneller willen studeren, moeten daar echter evengoed ruimte toe krijgen. De keuze hiervoor ligt uiteindelijk bij de student zelf.

Studentgericht leren

De student en de behoeftes van de student staan centraal in het ontwerp van het onderwijs. Om deze reden is studentgericht leren belangrijk. De student leert op een manier die aansluit bij zijn of haar behoeftes. Bovendien sluit ook de wijze waarop beoordeeld wordt aan bij de behoeftes van de student. Studenten worden begeleid en geholpen in het vinden van de best passende leermethoden.

Studentgericht leren helpt bij de ontwikkeling van het nemen van eigen verantwoordelijkheid omdat het studenten ertoe aanzet om hun eigen onderwijs in te richten en vorm te geven. Hierdoor leren ze wat eigen verantwoordelijkheid inhoudt en wat de gevolgen daarvan zijn. Dit betekent dat er in het ideale onderwijs geen verplichte studiepaden bestaan, maar dat studenten ook hun eigen onderwijspad kunnen samenstellen.

Studentgericht leren zet studenten aan tot creatief denken, omdat er oneindige mogelijkheden zijn voor de inrichting van het onderwijs dat de student volgt. Het buiten de ingesleten kaders en verwachtingspatronen denken wordt in deze onderwijsvorm gestimuleerd en de student wordt aangemoedigd om niet bij voorbaat te kiezen voor reeds bewandelde paden. Binnen deze flexibiliteit worden kaders slechts als richtlijnen gezien en niet als dogma's.

Het is evident dat studentgericht leren noodzakelijk is voor maximale zelfontplooiing. Slechts wanneer de student het onderwijs geheel kan inrichten naar zijn of haar eigen behoeftes, kan de optimale ontplooiing plaats vinden. De student weet zelf namelijk het best welke behoeftes en interesses hij of zij wil ontwikkelen.

Flexibiliteit

De praktische uitwerking van het studentgericht leren is het uitwerken van flexibele onderwijsprogramma's die aansluiten bij de behoefte van de individuele student. Onderwijsprogramma's zijn flexibel, indien er ruimte is om keuzes te maken, eigen richtingen te kiezen, maar ook om op meerdere momenten vakken te volgen of tentamens te maken. Het is belangrijk voor studenten om een flexibel onderwijsrooster te hebben, zodat zij zich ook voldoende op andere manieren kunnen ontwikkelen dan alleen binnen hun eigen studie. Daarnaast biedt het ook de mogelijkheid om te studeren naast andere taken, zoals werk of het opvoeden van kinderen.

Betrokkenheid en zeggenschap van studenten

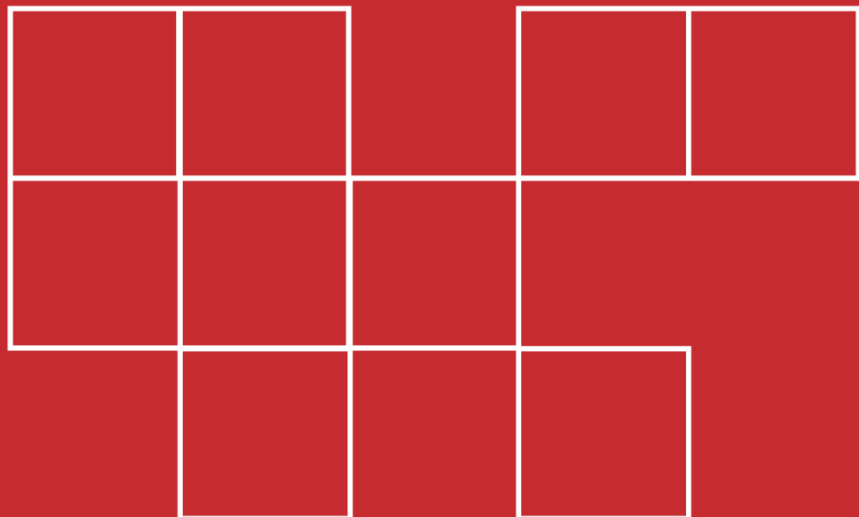
Studenten staan samen met docenten het dichtst bij het onderwijs: zij zijn de experts. Hun betrokkenheid en zeggenschap bij het ontwerpen en uitvoeren van onderwijsbeleid is dan ook een belangrijke voorwaarde voor goed onderwijs. Daarom is het van belang dat onderwijsinstellingen en wettelijke kaders zo zijn ingericht dat studenten zeggenschap hebben op alle niveaus: op dat van de inrichting van het hoger onderwijs in Nederland, op dat van de onderwijsinstelling en op dat van de faciliteiten tot het onderwijsprogramma. Daarnaast draagt het betrokkenheid en zeggenschap van studenten bij aan een versterking van de *checks and balances* binnen een instelling.

Betrokkenheid en zeggenschap moet zo dicht mogelijk bij het onderwijs en de student staan. Op die manier zorg je ervoor dat er gesproken wordt over onderwijs daar waar mensen er kennis van hebben. Uitgangspunt is dat het zwaartepunt van betrokkenheid en zeggenschap altijd zo dichtbij mogelijk bij het onderwijs en de studenten ligt, tenzij het hoger moet. Participatie en studentenzeggenschap dragen bij aan de ontwikkeling van het kritisch denkvermogen van de student, en stellen hem of haar er ook toe in staat om te zorgen dat onderwijsinstellingen voldoen aan de waarden die volgens de LSVb nastrevenswaardig zijn.

Tot slot

De Visiecommissie LSVb 2015-2016 is uiteraard bereikbaar voor vragen over de totstandkoming van dit document.

Tim van den Brink
Jelmer de Ronde
Josephine Verstappen

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl